

Πανδημία και δημοσιονομικά περιθώρια

Όποια και να είναι η έκβαση των διαβουλεύσεων μεταξύ των ηγετών της ΕΕ, είναι προφανές ότι τα δημοσιονομικά περιθώρια για τη σημαντική μείωση της φορολογίας που στόχευε η κυβέρνηση έχουν στενέψει απελπιστικά, αν δεν έχουν εξαλειφθεί

3 Μαΐου 2020, Tanea.gr

Ξαφά Μιράντα

Αντιλαμβανόμενη ότι η στήριξη της οικονομίας περιορίζεται από τα δημοσιονομικά περιθώρια, η κυβέρνηση αντλεί με φειδώ πόρους από τα ρευστά διαθέσιμα και από τις κεφαλαιαγορές για τη στήριξη των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών που πλήττονται περισσότερο από την κρίση. Τα μέτρα στήριξης της ρευστότητας των επιχειρήσεων (αναστολή φόρων και εισφορών, επιδότηση τόκων ενήμερων δανείων, παροχή εγγυήσεων για νέο δανεισμό) ενδέχεται να επιβαρύνουν τον προϋπολογισμό μεσοπρόθεσμα, καθώς κάποιες επιχειρήσεις αδυνατούν να αντεπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους. Το ίδιο ισχύει για την «επιστρεπτέα προκαταβολή» ύψους 1,5-2 δισ. Μαζί με τη στήριξη κλάδων όπως ο τουρισμός, οι αερομεταφορές και η ακτοπλοΐα, το συνολικό κόστος των μέτρων στήριξης της οικονομίας ενδέχεται να ξεπεράσει τα 14 δισ. μέχρι τέλους Ιουνίου. Κάποια μέτρα ίσως συνεχιστούν μετά από αυτό το ορόσημο, ανάλογα με την εξέλιξη της πανδημίας.

Σε επίπεδο Eurogroup έχει ήδη συμφωνηθεί ένα πακέτο ύψους 540 δισ. ευρώ που περιλαμβάνει δάνεια από την Επιτροπή (πρόγραμμα SURE), την ΕΤΕπ (δάνεια προς επιχειρήσεις) και τον ESM (πιστωτική γραμμή). Η Ελλάδα μπορεί να αντλήσει συνολικά 8 δισ. χαμηλότοκα δάνεια από αυτά τα προγράμματα (1,5, 2,5 και 4 δισ., αντίστοιχα), τα οποία θα επιβαρύνουν το ήδη υψηλό χρέος. Ταυτόχρονα συζητείται η δημιουργία ενός Ταμείου Ανάκαμψης, με κύριο άξονα την ενίσχυση του πολυετούς προϋπολογισμού της ΕΕ 2021-27. Η Σύνοδος Κορυφής της 23ης Απριλίου έδειξε ότι οι βόρειες χώρες αντιμετωπίζουν με επιφυλακτικότητα τη μεταφορά πόρων προς τις χώρες του Νότου, που πλήττονται περισσότερο λόγω τουρισμού και υψηλού χρέους που περιορίζει τα δημοσιονομικά τους περιθώρια. Μένει να αποφασιστεί τόσο το μέγεθος του Ταμείου Ανάκαμψης, όσο και η κατανομή του μεταξύ δανείων και επιχορηγήσεων και μεταξύ των χωρών-μελών.

Όποια και να είναι η έκβαση των διαβουλεύσεων μεταξύ των ηγετών της ΕΕ, είναι προφανές ότι τα δημοσιονομικά περιθώρια για τη σημαντική μείωση της φορολογίας που στόχευε η κυβέρνηση έχουν στενέψει απελπιστικά, αν δεν έχουν εξαλειφθεί. Με ύφεση 5%-10% φέτος, που θα μειώσει σημαντικά τα φορολογικά έσοδα, ο μόνος τρόπος να μειωθούν οι φορολογικοί συντελεστές είναι να διερευνήσουμε τα περιθώρια περικοπής των κρατικών δαπανών. Τη στιγμή που προσπαθούμε να ενισχύσουμε την ανάκαμψη, δικαιολογείται να ξοδεύουμε 2,6 δισ. τον χρόνο για να καλύπτουμε τις ζημιές των κρατικών επιχειρήσεων που δεν έχουν ελπίδα επιστροφής στην κερδοφορία με τα σημερινά δεδομένα; Δικαιολογείται να ξοδεύουμε το 16% του ΑΕΠ σε συντάξεις, περισσότερο από κάθε άλλη χώρα της ΕΕ, με δυσανάλογα μεγάλο μέρος να αφορά συνταξιούχους κάτω των 65 ετών του Δημοσίου και των ΔΕΚΟ; Μήπως ήρθε η ώρα να αποκατασταθεί κάποια ισορροπία μεταξύ γενεών, καθώς και μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, που υπέστη το μεγαλύτερο κόστος τόσο από τα προγράμματα σταθεροποίησης της περασμένης δεκαετίας, όσο και από τα μέτρα περιορισμού της πανδημίας;

Η Μιράντα Ξαφά είναι Senior scholar, Centre for International Governance Innovation (CIGI).